

**KAUNO REGIONINIO VALSTYBĖS ARCHYVO
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL DARBUOTOJO, DIRBANČIO ELEKTRINIAIS ĮRANKIAIS IR PRIETAISAI,
DARBŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJOS PATVIRTINIMO**

2021 m. liepos d. Nr. V-
Kaunas

Igyvendindama LR darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 25 straipsnio 5 punktą, ir vadovaudamasi Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiūstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instruktavimo tvarkos aprašo, patvirtinto LR Vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2012 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-240 „Dėl darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiūstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instruktavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nuostatomis,

t v i r t i n u Darbuotojo, dirbančio elektriniais įrankiais ir prietaisais, darbų saugos ir sveikatos instrukciją (pridedama).

Dokumentų valdymo skyriaus vedėja,
l. a. direktoriaus funkcijas

Kristina Stanišauskė

PATVIRTINTA
Kauno regioninio valstybės archyvo direktoriaus
2021 m. liepos d. įsakymu Nr. V –

DARBUOTOJO, DIRBANČIO ELEKTRINIAIS ĮRANKIAIS IR PRIETAISAI, DARBŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA

I. SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Savarankiškai dirbti su elektriniais įrankiais gali ne jaunesnis kaip 18 metų asmuo (toliau darbuotojas), nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą, ir išklauses įvadinį saugos ir sveikatos instruktažą ir pirminį instruktažą darbo vietoje. Darbuotojas periodiškai instruktuojamas ne rečiau kaip kartą per 24 mėnesius. Pasikeitus darbo aplinkai, atsiradus naujiems rizikos veiksniams, pradėjus naudoti naujas darbo priemones, darbuotojas instruktuojamas papildomai.
2. Darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį (toliau darbuotojas) privalo laikytis Darbo reglamento, Vidaus tvarkos taisyklių, saugoti savo ir nekenkti kitų darbuotojų sveikatai, mokėti saugiai dirbti, žnotti ir vykdyti šios instrukcijos, Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklių reikalavimus.
3. Darbuotojas privalo laikytis mašinų ir mechanizmų eksploatavimo taisyklių, nedirbti su techniškai netvarkingomis darbo priemonėmis ir pranešti apie tai tiesioginiam vadovui.
4. Draudžiama dirbti neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotinių, toksinių medžiagų, nesveikuojant, rūkyti ne tam skirtose vietose.
5. Kiekvienas elektrinis įrankis turi būti inventorizuotas, patikrintas. Patikrinimai atliekami kas 6 mėnesiai. Patikrinimo rezultatai pažymimi žurnale.
6. Darbuotojui, nesilaikančiam šios instrukcijos reikalavimų, taikoma Lietuvos Respublikos įstatyme nustatyta atsakomybė, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir padarinius

II. SKYRIUS PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

7. Darbuotoją, dirbantį elektriniais įrankiais, gali veikti šie pavojingi ir kenksmingi veiksniai:
 - 7.1. judantys mechanizmai, mašinos;
 - 7.2. padidintas darbo zonos dulketumas, užterštumas kenksmingomis dujomis;
 - 7.3. padidėjusi, ar sumažėjusi darbo zonos temperatūra;
 - 7.4. pavojingas elektros srovės poveikis organizmui;
 - 7.5. neuždengti besisukantys įrenginių elementai.
8. Dirbant elektriniais įrankiais, būtina užsimauti atitinkamai pagal tipines normas nurodytas specialias dielektrines pirštines ir apsiauti guminiiais batais, naudotis tvarkingomis individualiomis apsaugos priemonėmis. Kai yra pavojus akims, reikia naudoti apsauginius akinius. Prieš naudojant individualias apsaugos priemones, patikrinti, ar jos tvarkingos ir nepraėjęs išbandymo laikas.
9. Įrankiams prijungti prie elektros tinklo naudojamas žarninis kabelis: keturgyslis – trifaziams įrankiams, trigyslis – vienfaziams. Viena kabelio gysla naudojama įrankio korpusui įžeminti (kai įtampa didesnė kaip 36 V).

10. Elektrinių įrankių jungikliai turi būti tvarkingi. Draudžiama naudoti jungiklius, pakabintus ant jungiančių laidų.
11. Jungti į tinklą elektrinius įrankius reikia jungikliu, o ne kištuku.
12. Elektriniam įrankiui įžeminti draudžiama naudoti kabelių ir laidų metalinius šarvus.
13. Draudžiama vienfazį elektrinį įrankį prijungti prie elektros tinklo dviem laidais.
14. Rankinės mašinos (įrankiai) turi būti eksploatuojami, kai temperatūra yra nuo -35°C iki $+35^{\circ}\text{C}$ ir santykinis drėgnumas iki 90%, kai temperatūra yra $+20^{\circ}\text{C}$.
15. Elektrinių įrankių darbo įtampa turi būti ne aukštesnė kaip 220 V nedidelio pavojingumo patalpose ir ne aukštesnė kaip 42 V didesnio pavojingumo patalpose, lauke.
16. Įrankiai su dviguba izoliacija yra skirti dirbti patalpose ir atvirose aikštelėse, kurių grindys iš žemės betono, asfalto, metalinės ir kt., ir ant metalinių konstrukcijų.
17. Draudžiama dirbti įrankiais su dviguba izoliacija patalpose, kuriose galimas sprogimas arba kuriose aplinka yra chemiškai aktyvi, ardanti metalą ir izoliaciją, taip pat atvirose aikštelėse lietuvi lyjant ir sningant.
18. Įrankiais su dviguba izoliacija leidžiama dirbti be dialektrinių pirštinių, batų, kilimėlių.
19. Draudžiama įžeminti metalines įrankių su dviguba izoliacija dalis.
20. Didesniame kaip 1,5 m. aukštyje leidžiama dirbti tik ant pastolių arba aikštelių. Darbo vieta turi būti aptverta. Draudžiama dirbti stovint ant kopėčių.
21. Pavojingesnėse patalpose leidžiama naudotis ne aukštesnės kaip 42 V įtampos kilnojamaisiais šviestuvais. Labai pavojingose patalpose ir lauke šviestuvų darbo įtampa turi būti ne didesnė kaip 12 V.
22. Dirbti leidžiama tik nustatytu laiku, išskyrus avarijų atvejus ir tik paskirtą darbą.
23. Leidžiama naudoti tik tvarkingus elektrinius įrankius.
24. Keisti saugiklius bei remontuoti elektrinius įrankius turi teisę tik elektrikai.
25. Dirbančiam elektriniu įrankiu draudžiama:
 - 25.1. perduoti elektrinį įrankį kitam asmeniui;
 - 25.2. pačiam ardyti ir remontuoti elektrinį įrankį;
 - 25.3. laikytis už elektrinio įrankio maitinimo laido arba liesti besisukančią įrankio dalį;
 - 25.4. rankomis valyti drožles ir pjuvenas įrankiui veikiant;
 - 25.5. toliau dirbti pastebėjus įrankio gedimą, kaitimą, per didelį šepetėlių kibirkščiavimą;
 - 25.6. dirbti įrankiais atviroje vietoje lyjant, sningant;
 - 25.7. dirbančiam su elektriniais įrankiais būtina prisiminti, kad kintamoji 42, 127, 220, 380 V įtampa, kuri naudojama eksploatuojant įvairius gamybinius ir buitinius įtaisus, prietaisus, įrankius, pavojinga netgi tuomet, kai ji visiškai nestipri (0,05 A, o 0,1 A stiprumo srovė gali būti mirtina).

III. SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

26. Darbuotojo, dirbančio elektriniais įrankiais ir prietaisais, veiksmai prieš darbo pradžią:
 - 26.1. apsivilkti specialius drabužius, atsižvelgiant į tai, kokie bus atliekami darbai;
 - 26.2. paruošti darbo vietą, pašalinti nereikalingus daiktus;
 - 26.3. atidžiai patikrinti ar tvarkingi elektriniai įrankiai ir visos jų detalės;
 - 26.4. prieš išjungiant elektrinį įrankį (prietaisą), reikia patikrinti:
 - 26.4.1. ar išjungtas elektros variklis;
 - 26.4.2. ar elektros tinklo, į kurį jungiamas darbo įrankis, įtampa atitinka elektros variklio pase nurodyta įtampa;
 - 26.4.3. ar tinkamai, pagal tinklo įtampą įjungtos elektros variklio vijos;
 - 26.4.4. ar patikimai sutvirtinti visi srieginiai sujungimai;
 - 26.4.5. ar yra visos aptvarų ir kitos detalės;

- 26.4.6. ar nuvalytas veleno kūgis ir darbinio įrankio kotas; jeigu kūgis nešvarus, darbo įrankis bus įstatytas ne centre ir dirbant vibruos;
- 26.4.7. ar lengvai ir sklandžiai juda visos eigos detalės;
- 26.4.8. ar nesugedęs reduktorius: išjungus variklį rankomis kelis kartus pasukti elektrinio įrankio veleną, jei reduktorius nesugedęs, velenas sukasi lengvai;
- 26.4.9. ar teisinga darbinio sukimosi kryptis.
- 26.5. elektrinių įrankių rankenos ir tiekiančiųjų laidų įvadai turi būti patikimai izoliuoti;
- 26.6. prieš įjungiant įrankį į elektros tinklą, reikia patikrinti ar pripildyta tepalinė ir, pasukus jos dangtelį patepti reduktoriaus krumpliaračių pirštą;
- 26.7. elektriniuose įrankiuose turi būti gnybtas, prie kurio prijungiamas ne mažesnio kaip 2,5 mm² skersmens laidininkas; gnybtai turi būti izoliuoti;
- 26.8. prieš pradėdant darbą, būtina patikrinti šepetėlių ir kolektorių būklę; dirbant įrankiu, normaliai po šepetėliu tikrai šiek tiek kibirkščiuoja;
- 26.9. elektros kabelis turi būti tokio ilgio, kad nebūtų įtemptas ir neatsipalaiduotų kištuko sujungimo kontaktai, nes dėl to gali atsirasti trumpas sujungimas su elektrinio įrankio korpusu;
- 26.10. elektriniams įrankiams į tinklą įjungti naudojamas tikrai specialus kištukinis lizdas;
- 26.11. kai elektros tinklo, prie kurio prijungiamas elektrinis įrankis, sistema keturlaidė su žemintu neutraliu laidu, elektriniu įrankius reikia ne žeminti, o įnulinti;
- 26.12. draudžiama jungti vienfazio elektrinio įrankio srovinį nulinį laidą prie įrankio žeminimo laidininko ir jungti juos vienu bendru žeminimo šynos gnybtu arba prie kokios nors žeminimo konstrukcijos;
- 26.13. reikia patikrinti ar keičiamieji darbo įrankiai tinkamai parinkti ir išgaląsti, atsižvelgiant į darbo pobūdį ir apdirbamos medžiagos rūšį;
- 26.14. įsitikinus, kad elektriniai įrankiai tvarkingi, reikia įjungti variklį, 1-2 min. padirbėti tuščiąją eiga, jei tuo metu nėra stebima sutrikimų, galima pradėti dirbti.
27. Dirbančius su elektriniu įrankiu, gali pažeisti srovė, kai:
- 27.1. pažeista vamzdinio laido arba kabelio izoliacija elektrinio įrankio įvade;
- 27.2. netinkamai sumontuoti šepetėlių laikikliai ir iš kolektoriaus srovė patenka į korpusą;
- 27.3. sugedusios statoriaus vijos arba elektromagnetų ritės ir elektros variklio rotorius.

IV. SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

28. Darbuotojo, dirbančio elektriniais įrankiais ir prietaisais, veiksmai prieš darbo metu:
- 28.1. elektriniai įrankiai, kurių įtampa 42 V, būtina turi būti žeminti, jeigu jie į elektros tinklą jungiami per žeminimo transformatorius arba dažnumo keitiklius;
- 28.2. įjungiant elektrinį įrankį, žeminimas turi susijungti pirmiau negu darbiniai kontaktai; išjungiant elektrinį įrankį, iš pradžių išjungiami darbiniai kontaktai, o po to – žeminimas;
- 28.3. elektriniai įrankiai, apskaičiuoti 127-220 V įtampai, naudojami dirbti sausose patalpose su medinėmis grindimis arba patalpose, kur neįmanoma vienu metu liesti įrankio korpuso, metalinių konstrukcijų arba įrengimų; įrankio korpusas turi būti patikimai žemintas;
- 28.4. elektriniai įrankiai, apskaičiuoti 127 – 220 V įtampai, naudojami dirbti sausose patalpose su medinėmis grindimis arba patalpose, kur neįmanoma vienu metu liesti įrankio korpuso, metalinio konstrukcijų arba įrengimų. Be to, įrankio korpusas turi būti patikimai žemintas;
- 28.5. metaliniuose rezervuaruose su elektriniais įrankiais turi dirbti du darbininkai; vienas iš jų (stebėtojas) turi būti rezervuaro išorėje; leidžiama dirbti įrankiu, kurio darbo įtampa iki 42 V, būtina naudojantis elektros apsaugos priemonėmis; draudžiama įnešti į rezervuarų vidų kilnojamuosius transformatorius ir dažnumo keitiklius;

28.6. kad pjovimo įrankiais nebūtų sugadintas laidas guminiame vamzdyje arba kabelis, taip pat patogumo sumetimais – laidą arba kabelį galima persimesti per petį arba plunksnakabliais pritvirtinti prie juostinio diržo;

28.7. kad mechaniškai nebūtų pažeisti elektros laidai ir jie neužgriozdintų darbo vietos, taip pat būtų patogiau dirbti, rekomenduojama juos pakabinti ant specialiai ištiestos vielos ne žemiau kaip 2,5 m. nuo žemės arba darbo aikštelės. Šiuo atveju laidai neturi liesti metalinių daiktų, karštų drėgnų arba tepaluotų paviršių;

28.8. draudžiama elektrinį įrankį jungti į tinklą, kai įjungtas jo elektros variklis; neleidžiama įjungti įrankio elektros variklio, kai apkrautas darbo įrankis;

28.9. elektrinius įrankius draudžiama palikti ant pastolių, atramų arba pakabinti ant kopėčių;

28.10. dirbant reikia stebėti, kad neišlinktų gražtai, frezos ir kiti įrankiai;

28.11. kai elektrinis įrankis įjungtas į tinklą, draudžiama:

28.11.1. matuoti apdirbamą detalę;

28.11.2. valyti drožles, pjuvenas ir tepti įrankį;

28.11.3. reguliuoti darbo įrankį ir jį keisti;

28.11.4. suimti besisukantį laikiklį ir bandyti jį sustabdyti;

28.11.5. palikti be priežiūros įjungtą elektrinį įrankį.

28.12. nutrūkus elektros tiekimui arba laikinai nutraukus darbą, elektrinius įrankius reikia nedelsiant išjungti iš tinklo;

28.13. apdirbamas medžiagas reikia stabiliai ir patogiai sudėti darbo vietoje, o apdirbamas smulkias detales patikimai įtvirtinti spaustuvoose;

28.14. dirbant elektriniu drožikliu arba grandininu pjūklų, kai uždengta jo viršutinė dalis;

Dirbant su elektrinėmis šlifavimo mašinomis, būtina rūpestingai apžiūrėti ar abrazyviniame diske nėra įtrūkimų;

28.15. draudžiama dirbti elektriniais pjūklais, kurių diskas neuždengtas gaubtu;

28.16. dirbant elektriniais medienos apdirbimo įrankiais, būtina stebėti, kad po jų pjaunančiomis dalimis nepatektų vinių, varžtų ir kitų metalinių daiktų;

28.17. dirbant su trifazės srovės žeminimo transformatoriumi, būtina:

28.17.1. įžeminti transformatoriaus korpusą ir vieną jo antrinės vijos galą arba neutralę;

28.17.2. įjungus transformatorių į srovės šaltinį, neliesti srovinių laidų, neapžiūrinėti transformatoriaus, kuriame yra įtampa.

V. SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

29. Eksploatuoti elektrinį įrankį draudžiama, kai

29.1. pažeistas kištukinis sujungimas, kabelis ar jo apsauginis vamzdelis;

29.2. paleistas šepetėlių laikiklio dangtelis;

29.3. nepatikimai dirba jungiklis;

29.4. kibirkščiuoja kolektorių šepetėliai ir atsiranda jų paviršiuje ugnies žiedas;

29.5. teka tepalas iš reduktoriaus;

29.6. pradeda rūkti dūmai arba atsiranda kvapas, būdingas degant izoliacijai;

29.7. pasigirsta nenormalus triukšmas, vibracija;

29.8. įrankio korpuse atsirado į trūkimų.

30. Pastebėjus šiuos gedimo požymius, būtina į rankį nedelsiant išjungti ir apie tai pranešti padalinio vadovui. Dirbti leidžiama tik įrankį tinkamai sutvarkius ir patikrinus elektrikui.

31. Jei susidaro tokia situacija, kad gali kilti avarija ar įvykti nelaimingas atsitikimas, būtina nutraukti darbą ir pranešti tiesioginiam vadovui.

32. Darbuotojas turi mokėti suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiajam.

VI. SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

33. Darbuotojo, dirbančio elektriniais įrankiais ir prietaisais, veiksmai baigus darbą:

33.1. išjungti elektrinį įrankį iš tinklo;

33.2. specialiu šepėčiu ir kabliuku surinkti darbo vietoje drožles;

33.3. nuo elektrinio įrankio kruopščiai nuvalyti purvą, tepalą ir dulkes, o rūdijančias dalis lengvai nušluostyti tepale suvilgytu skuduru;

33.4. laidus nušluostyti sausu skuduru ir tvarkingai suvynioti į ritinį;

33.5. apie darbo metu pastebėtus trūkumus ir gedimus reikia pranešti tiesioginiam vadovui;

33.6. elektrinius įrankius privalu laikyti sausoje vietoje, nes laikant drėgnoje patalpoje pradeda rasoti ir gesti izoliacija.

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Kauno regioninis valstybės archyvas 190765474, Maironio g. 28B, 44249 Kaunas
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL DARBUOTOJO, DIRBANČIO ELEKTRINIAIS ĮRANKIAIS IR PRIETAISAI, DARBŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJOS PATVIRTINIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2021-07-30 Nr. (1.2 E) V-36
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Kristina Stanišauskė, Dokumentų valdymo skyriaus vedėja, I. a. direktoriaus funkcijas
Sertifikatas išduotas	KRISTINA, STANIŠAUSKĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-07-30 16:24:00 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-07-30 16:24:14 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2018-10-18 17:36:30 – 2023-10-17 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba, į.k.188697087 LT", sertifikatas galioja nuo 2019-07-10 09:08:15 iki 2022-07-09 09:08:15
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.34.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2021-07-30 16:26:45)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2021-07-30 16:26:45 Dokumentų valdymo sistema Avilys